

หนังสือขอความเห็นชอบโครงการ เฝ้าระวังมลพิษทางอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยระบบเลขคร่าไม่

โดย

คุณณิชา

ขวัญใจพานิช

1. คำนำ

การขยายตัวของประชากรอย่างรวดเร็ว ระบบการเกษตรแบบดั้งเดิมหรือแบบขยายพื้นที่ (Extensive Cultivation) ที่ถือปฏิบัติในเขตชนบทของประเทศไทย การปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่ง ทางบก ระหว่างเมืองใหญ่ที่ผ่านเข้าสู่พื้นที่ป่าไม้ ซึ่งมีแนวโน้มทำให้ราษฎร เข้าอยู่อาศัยในเขตพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นสาเหตุต่าง ๆ นอกจากจะทำให้พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายเพิ่มขึ้น เพื่อประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อสภาวะแวดล้อมตามธรรมชาติแล้ว ยังเป็นปัญหาต่อค่านกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจสังคม และการปกครองของประเทศอีกด้วย แนวนโยบายทางด้านความช่วยเหลือราษฎร ในลักษณะต่าง ๆ เช่น นโยบายเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นการถาวร นโยบายการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านป่าไม้ และนโยบายการช่วยเหลือราษฎรที่บุกรุกอยู่ในป่าสงวนแห่งชาติและป่าถาวรของชาติ ให้มีที่ทำกินเป็นหลักแหล่ง จะประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นได้จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการเพื่อการประนีประนอมระหว่างความต้องการ ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อการเกษตร และการป่าไม้ขึ้น ซึ่งเรียกว่าระบบเกษตร-ป่าไม้ ซึ่งกองจัดการที่ดินป่าสงวนแห่งชาติได้ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิต เกษตร-ป่าไม้ โดยมีสถานที่ตั้งในภูมิภาคต่าง ๆ รวม 5 แห่ง ใช้เนื้อที่แห่งละประมาณ 24 ไร่ ดังนี้.-

1. ศูนย์ปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติที่ 1 ต.ช่วงเป้า อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
2. ศูนย์ปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติที่ 3 ต.สร้างค้อ อ.กุดบาก จ.สกลนคร
3. ศูนย์ปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติที่ 5 ต.หนองปลาไหล อ.เมือง จ.สระบุรี
4. ศูนย์ปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติที่ 6 ต.เขาฉกรรจ์ อ.สระแก้ว จ.ปราจีนบุรี
5. โครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ ป่าหนองโรง (1) ต.พนมทวน อ.พนมทวน

จ.กาญจนบุรี

เพื่อเป็นการชักนำให้ราษฎร ซึ่งได้รับการจัดที่ดิน ตามโครงการจัดหมู่บ้านป่าไม้ ให้นำความรู้เกี่ยวกับเทคนิคสมัยใหม่ไปใช้ในที่ดิน ที่ได้รับการจัดให้ เข้าทำกิน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางการเกษตรและป่าไม้ ซึ่งยังนับเป็นเรื่องใหม่ในวงการป่าไม้ จำเป็นจะต้องศึกษาถึงการยอมรับโดยราษฎร จากจุดสนใจดังกล่าวจึงได้มีการศึกษาทางด้านทัศนคติของราษฎร ต่อโครงการจัดทำแปลงสาธิตการเพาะป่าไม้ โดยระบบเกษตร-ป่าไม้ขึ้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการรณรงค์ให้มีการใช้ที่ดินป่าไม้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยพื้นที่

12. วัตถุประสงค์.-

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบทัศนคติของราษฎรที่มีต่อโครงการจัดทำแปลงสาธิตการพัฒนาป่าไม้ โดยระบบเกษตร-ป่าไม้
2. เพื่อทราบผลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำโครงการที่มีต่อราษฎรในบริเวณหมู่บ้านป่าไม้ และบริเวณใกล้เคียง
3. เพื่อทราบถึงปัญหาในการจัดทำโครงการ และการนำวิธีการของโครงการไปปฏิบัติ เพื่อวางแนวทางในการแก้ไขต่อไป
4. เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับทัศนคติของราษฎร
5. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับประกอบการวิเคราะห์และประเมินผลโครงการในอันดับต่อไป

3. ความหมายและวิธีการวัดทัศนคติ

ทัศนคติหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นได้จากคำพูดหรือพฤติกรรม และสามารถจะเปลี่ยนแปลงได้จากกระบวนการต่าง ๆ เช่นการสื่อสาร การโฆษณา การศึกษา และการฝึกอบรม เป็นต้น

วิธีการวัดทัศนคติได้แบ่งข้อความ โดยในแต่ละข้อความจะมีทางเลือกตอบได้ 5 ทางคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่น่าใจหรือตัดสินใจไม่ได้ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในการให้คะแนนนั้น ถ้าตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่งจะได้ 2 คะแนน เห็นด้วย 1 คะแนน ไม่น่าใจหรือตัดสินใจไม่ได้ 0 คะแนน ไม่เห็นด้วย -1 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง -2 คะแนน หรือให้คะแนนในทางกลับกัน เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง -2 คะแนน เห็นด้วย -1 คะแนน ไม่น่าใจหรือตัดสินใจไม่ได้ 0 คะแนน ไม่เห็นด้วย 1 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 คะแนน การให้คะแนนขึ้นกับองค์ประกอบของข้อความว่าเป็นในทางใด เป็นทัศนคติที่ดี หรือ ทัศนคติที่ไม่ดีต่อการจัดทำโครงการ

/ตารางข้อความที่ใช้วัด.-

ข้อความที่ใช้วัดมีดังนี้.-

	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจหรือ ตัดสินใจไม่ได้	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ก. ทักษะที่ก่อนวางโครงการ					
1. เจ้าหน้าที่ป่าไม้ไม่เคยมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการ	-2	-1	0	1	2
2. ไม่เคยรู้จักโครงการนี้เลย	-2	-1	0	1	2
ข. ทักษะที่กำลั้งดำเนินโครงการ					
3. รู้เรื่องเกี่ยวกับโครงการเป็นอย่างดี	2	1	0	-1	-2
4. พืชที่ปลูกควมในแปลงสาธิตราษฎรมีความถนัดอยู่แล้ว	2	1	0	-1	-2
5. พื้นที่แปลงสาธิตอยู่ห่างไกลเกินไป	-2	-1	0	1	2
6. พื้นที่ใช้ปลูกควมในแปลงสาธิตสามารถขายได้ราคาดี	2	1	0	-1	-2
7. พืชที่ใช้ปลูกควมในแปลงสาธิตมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	2	1	0	-1	-2
8. ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ป่าไม้พร้อมที่จะให้คำแนะนำแก่ท่านได้เมื่อท่านไม่เข้าใจวิธีการดำเนินงานโครงการ	2	1	0	-1	-2
ค. ทักษะที่คำนวณผลงานของโครงการ					
9. การปลูกพืชควมในสวนป่าก่อให้เกิดผลดีต่อราษฎรมากกว่าผลเสีย	2	1	0	-1	-2
10. พืชที่ปลูกควมในสวนป่ามีความเจริญเติบโตได้ดีไม่แพ้พืชที่ปลูกในไร่นา	2	1	0	-1	-2
11. โครงการเกิดผลประโยชน์ถึง 2 ทางคือ ผลผลิตเกษตรกรรมและผลได้จากไม้ป่า	2	1	0	-1	-2

	เห็นควย อย่างยิ่ง	เห็นควย	ไม่แน่ใจหรือ ตัดสินใจไม่ได้	ไม่เห็นควย	ไม่เห็นควย อย่างยิ่ง
ง. <u>ทัศนคติด้านการนำไปใช้</u>					
12. ท่านต้องการเข้าไปปลูกพืชควมในสวนป่า	2	1	0	-1	-2
13. หากแคลนเงินทุนที่ใช้ในการจัดทำโครงการเกษตรป่าไม้หรือเข้าไปปลูกพืชควมในสวนป่าของรัฐ	-2	-1	0	1	2
14. การปลูกพืชควมทำให้เห็นคเห็น้อยได้ผลไม่คุ้มกับที่จะทำ	-2	-1	0	1	2
จ. <u>ทัศนคติด้านผลกระทบของโครงการ ต่อการใช้ที่ดิน</u>					
15. การปลูกพืชควมในสวนป่าไม่สามารถจะแก้ปัญหาการบุกรุกแผ้วถางป่าได้	-2	-1	0	1	2

ในการวัดระดับทัศนคติอาศัยเกณฑ์การตัดสินอย่างกว้าง ๆ คือ

- ถ้าคะแนนรวมของข้อความ > 0 ถือว่าเป็นทัศนคติในทางที่ดี
- ถ้าคะแนนรวมของข้อความ < 0 ถือว่าเป็นทัศนคติในทางที่ไม่ดี
- ถ้าคะแนนรวมของข้อความ $= 0$ ถือว่าไม่แสดงทัศนคติ

4. ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ศึกษาโดยอาศัยแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อความเกี่ยวกับทัศนคติที่กำหนดขึ้นและให้เจ้าหน้าที่ทำการสัมภาษณ์ราษฎรซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว จากรายการซึ่งเป็นสมาชิกหมู่บ้านป่าไม้ หรือราษฎรในบริเวณใกล้เคียง ในพื้นที่ศูนย์/โครงการ ทั้ง 5 ศูนย์ ที่มีการจัดทำแปลงสาธิตการพัฒนาป่าไม้ โดยระบบเกษตร-ป่าไม้ โดยสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) 10 % จากรายการในแต่ละท้องที่ดังนี้ :-

จำนวนราษฎร / สถานที่	ศูนย์ฯ 1	ศูนย์ฯ 3	ศูนย์ฯ 5	ศูนย์ฯ 6	ป่าหนองโรง (1)	รวม
N	70	767	88	788	420	2,133
n	7	76	8	77	42	210

เมื่อ N = จำนวนประชากรหรือจำนวนราษฎรทั้งหมดในแต่ละท้องที่

n = ขนาดตัวอย่างประมาณ 10 % ของจำนวนราษฎรทั้งหมดในแต่ละท้องที่

เมื่อได้จำนวนราษฎรทั้งหมดที่ตกเป็นตัวอย่างจำนวน 210 ราย แล้ว

ทำการสัมภาษณ์ราษฎรดังกล่าว รวบรวม วิเคราะห์ โดยอาศัยหลักเกณฑ์วิธีการวัดทัศนคติที่กล่าวไว้ข้างต้น แล้วสรุปผลออกมา

สำหรับวิธีการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ คือ ช่วงอายุ การศึกษา จำนวนอาชีพ และระดับรายได้ กับทัศนคตินั้น จะแสดงความสัมพันธ์ในรูปของตาราง 2 ทาง และใช้วิธีการทดสอบทางสถิติ คือ ไคสแควร์ (Chi - Square test) เพื่อทดสอบความเป็นอิสระของตัวแปรในเชิงสถิติ

5. สรุปผลการศึกษา

5.1 ผลลวนการประชาสัมพันธ์

ราษฎรส่วนใหญ่รู้อะไรเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ โดยรับรู้จากหัวหน้าศูนย์/โครงการ นอกจากนั้นเห็นด้วยตนเอง และรู้อะไรจากเพื่อนบ้าน ช่างราชการ กำหนด - ผู้ใหญ่บ้าน โดยมีลำดับความสำคัญของเหตุผลในการรู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ โดยลำดับแรกเกินผ่านแปลงสาธิตเป็นประจำ ลำดับที่สอง เป็นแรงงานรับจ้างในสวนป่าของรัฐ ลำดับที่สาม เป็นสมาชิกหมู่บ้านป่าไม้

/ ลำดับที่สี่ :-

ลำดับที่ 1 มีที่อยู่อาศัยใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งแปลงสาธิต และลำดับสุดท้าย เดินผ่านเห็นเองอย่างบังเอิญ สำหรับราษฎรซึ่งไม่เคยรู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดทำโครงการเลย ราษฎรส่วนใหญ่ไม่รู้เรื่องแต่เคยเห็นจากเพื่อนบ้านเข้าไปปลูกพืชควบในสวนป่า หรือโค่นไม้ปฏิบัติด้วยตนเองอยู่แล้ว มีราษฎรเพียงส่วนน้อยที่ไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ ไม่เคยเห็นจากเพื่อนบ้านปฏิบัติ และไม่เคยปฏิบัติด้วยตนเองเลย

5.2 ผลทางค่าน้ำทัศนคติ

แบ่งออกได้เป็น 5 ข้อความ ในแต่ละข้อความจะแบ่งเป็นข้อความย่อย (รายละเอียดดูได้จากหัวข้อที่ 3 ความหมายและวิธีการวัดทัศนคติ) ผลการศึกษาค่าน้ำทัศนคตินี้จัดลำดับตามจำนวนราษฎรที่แสดงทัศนคติต่าง ๆ จากมากไปน้อย ดังนี้

5.2.1 ทัศนคติก่อนวางโครงการ

- ลำดับที่ 1 ราษฎรไม่แสดงทัศนคติ ทั้งนี้เพราะไม่เคยรู้เรื่องเกี่ยวกับโครงการมาก่อน
- ลำดับที่ 2 ราษฎรยอมรับว่าเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ไม่เคยมีการประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ และไม่เคยรู้จักโครงการมาก่อนเลย
- ลำดับที่ 3 ราษฎรไม่รู้เรื่องโครงการมาก่อน ที่จะเริ่มดำเนินการในพื้นที่ และรับรู้จากการประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้

โดยมีคะแนนเฉลี่ยสำหรับข้อความต่อราษฎร 1 ราย เท่ากับ -0.06 ซึ่งถือว่าเป็นทัศนคติในทางที่คัดค้านการจัดทำโครงการ

5.2.2 ทัศนคติหลังดำเนินการ

- ลำดับที่ 1 ราษฎรไม่แสดงทัศนคติ เพราะไม่เคยรู้เรื่องเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการ
- ลำดับที่ 2 ราษฎรยอมรับว่ารู้เรื่องเกี่ยวกับโครงการเป็นอย่างดี พืชเกษตรที่ปลูกควบในแปลงสาธิตเป็นพืชที่ราษฎรมีความถนัดอยู่แล้ว พื้นที่แปลงสาธิต อยู่ไม่ไกลเกินกว่าที่ราษฎรจะพบเห็น พืชที่ปลูกควบในแปลงสาธิตสามารถขายได้ราคาดี มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ป่าไม้ พร้อมทั้งจะให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการได้เป็นอย่างดี เมื่อราษฎรไม่เข้าใจในวิธีการปลูกพืชควบ

ลำดับที่ 3 ราษฎรได้ให้เหตุผลว่าพื้นที่แปลงสาธิตอยู่ห่างไกลจากที่อยู่อาศัย จนไม่สะดวกในการที่จะเรียนรู้และศึกษาพืชเกษตร เป็นพืชที่ราษฎรมีความถนัดในการเพาะปลูกอยู่แล้วไม่จำเป็นจะต้องเป็นพืชเกษตรที่ทดลองปลูกควบในแปลงสาธิตเท่านั้น พืชเกษตรหลายชนิดสามารถปลูกได้ในท้องที่แต่ละแห่ง โดยไม่จำกัด เฉพาะพืชที่ปลูกควบในแปลงสาธิตเท่านั้น พืชเกษตรสามารถขายได้ราคาดี มีโคขึ้นอยู่กับชนิดของพืช เช่นมันสำปะหลัง ปอ หรือ ถั่ว แต่ขึ้นอยู่กับสภาวะด้านการตลาด ราคาที่พ่อค้ารับซื้อเป็นสิ่งสำคัญ

โดยมีคะแนนเฉลี่ยสำหรับข้อความตอนราษฎร 1 ราย เท่ากับ 0.37 ซึ่งเป็นทัศนคติในทางที่ดีต่อการจัดทำโครงการ

5.2.3 ทัศนคติด้านผลงานของโครงการ

ลำดับที่ 1 ราษฎรยอมรับว่าการปลูกพืชควบในสวนป่าก่อให้เกิดผลดีต่อราษฎรมากกว่าผลเสียการเจริญเติบโตของพืชเกษตร ก็สามารถเจริญเติบโตได้ดีไม่แพ้พืชเกษตรที่ปลูกในไร่เฉพาะอย่าง การจัดทำโครงการสามารถให้ ประโยชน์ถึง 2 ทางคือ ผลผลิตจากเกษตรกรรม และผลได้จากไม้ป่า

ลำดับที่ 2 ราษฎรไม่แสดงทัศนคติ เพราะไม่สามารถตัดสินใจได้

ลำดับที่ 3 ราษฎรได้ให้เหตุผลว่า การปลูกพืชควบในสวนป่า จะดีแต่เพียงในระยะแรก เมื่อไม้ป่ายังเล็กอยู่เท่า นั้นเมื่อไม้ป่าเจริญเติบโตขึ้น ก็จะแย่งอาหารพืชเกษตร และแย่งกันบังแสงแดด ทำให้พืชเกษตรไม่สามารถเจริญเติบโตได้ดี จะไม่ได้รับผลประโยชน์ถึง 2 ทาง จะได้รับเฉพาะไม้ป่าของรัฐเท่านั้น

คะแนนเฉลี่ยของข้อความตอนราษฎร 1 ราย เท่ากับ 0.71 ซึ่งเป็นทัศนคติ ในทางที่ดีต่อการจัดทำโครงการ

5.2.4 ทัศนคติด้านการนำไปใช้

ลำดับที่ 1 ราษฎรต้องการเข้าไปปลูกพืชควบในสวนป่า แต่ประสบปัญหาเรื่องเงินทุนที่ใช้ในการปลูกพืชควบในสวนป่าหรือปฏิบัติในพื้นที่ทำกินเอง เนื่องจากยังมีหนี้กับพ่อค้าผู้รับซื้อพืชเกษตร และราษฎรไม่สามารถตัดสินใจได้ หรือ แสดงทัศนคติได้ว่าการปลูกพืชควบจะทำให้คุ้มกับความเหน็ดเหนื่อยหรือไม่

ลำดับที่ 2 ราษฎรไม่สามารถตัดสินใจได้หรือแสดงทัศนคติได้ เกี่ยวกับความต้องการเข้าไปปลูกพืชควบในสวนป่า ไม่ประสบปัญหาเงินทุนที่จะใช้ในการจัดทำโครงการ เพราะพอจะหาได้บ้าง และการปลูกพืชควบในสวนป่า ถึงแม้จะเหน็ดเหนื่อยแต่ก็ได้คุ้มกับที่จะจัดทำ

ลำดับที่ 3 ราษฎรไม่ต้องการเข้าไปปลูกพืชสวนในสวนป่า หรือนำไปปฏิบัติในที่ทำกินของตนเอง เนื่องจากผลผลิตจากการเพาะปลูกก็พอเลี้ยงชีพอยู่แล้ว เก่งกว่าจะเป็นอันตรายต่อไม้ป่า และถูกหลงโทษผลที่ได้รับจึงไม่คุ้มกัน เก่งกว่าเป็นพื้นที่ของผู้อื่นซึ่งรัฐนำมาปลูกป่า เมื่อเข้าไปปลูกพืชสวนจะทำให้เกิดความขัดแย้งกัน และพื้นที่บางแห่ง เป็นภูเขาไม่สามารถเข้าไปปลูกพืชสวนได้ ราษฎรไม่สามารถตัดสินใจ หรือ แสดงทัศนคติได้ เกี่ยวกับเงินทุนที่รัฐจัดทำโครงการ และยอมรับว่าการปลูกพืชสวนในสวนป่า ทำให้เห็นคเห็น้อยได้ผลไม่คุ้มกับที่จะจัดทำ

โดยมีคะแนนเฉลี่ยของข้อความต่อราษฎร 1 ราย เท่ากับ 0.13 ซึ่งเป็นทัศนคติในทางที่ดีต่อการจัดทำโครงการ

5.2.5 ทัศนคติด้านผลกระทบของโครงการต่อการใช้ที่ดิน

ลำดับที่ 1 ราษฎรไม่สามารถตัดสินใจได้หรือแสดงทัศนคติได้

ลำดับที่ 2 ราษฎรให้เหตุผลว่าการปลูกพืชสวนในสวนป่า สามารถที่จะแก้ปัญหาการบุกรุกแนวถางป่าได้

ลำดับที่ 3 ราษฎรยอมรับว่าการปลูกพืชสวนในสวนป่า ไม่สามารถจะแก้ปัญหาการบุกรุกแนวถางป่าได้ ทราบได้ที่ยังมีความคิดว่าที่ดินทำอยู่ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว

โดยมีคะแนนเฉลี่ยของข้อความต่อราษฎร 1 ราย เท่ากับ 0.29 ซึ่งเป็นทัศนคติในทางที่ดีต่อการจัดทำโครงการ

ตารางสรุปผลคะแนนทัศนคติในแต่ละข้อความ *

ที่	ทัศนคติ	คะแนนเฉลี่ยข้อความต่อราษฎร 1 ราย
1	ทัศนคติก่อนวางโครงการ	-0.06
2	ทัศนศติกาลังดำเนินโครงการ	0.37
3	ทัศนคติคานผลงานของโครงการ	0.71
4	ทัศนคติคานการนำไปใช้	0.13
5	ทัศนคติคานกระทบของโครงการต่อการใช้ที่ดิน	0.29
	คะแนนรวม	1.44

* รายละเอียดการศึกษาคะแนนดูได้จากหนังสือ " ทัศนคติของราษฎรต่อโครงการพัฒนาป่าไม้
สาขาการพัฒนาป่าไม้โดยระบบเกษตร - ป่าไม้ " 2527 หน้า 12 - 17

สรุปได้ว่า หัตถ์คดีของราษฎรที่มีต่อการจัดทำโครงการแปลงสาธิตการพัฒนา ป่าไม้ โดยระบบเกษตร - ป่าไม้ ในท้องที่ ศูนย์/โครงการ 5 แห่ง คือ ศูนย์ปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติที่ 1, 3, 5, 6 และโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ ป่าหนองโรง(1) ราษฎรมีหัตถ์คดีไปในทางที่ต่อการจัดทำโครงการ

5.3 ผลความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุ การศึกษา จำนวนอาชีพ และระดับรายได้ กับหัตถ์คดี

ตารางที่ 1 ช่วงอายุกับหัตถ์คดี

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนราษฎร(ราย)/อัตราส่วนร้อย		รวม	ค่าสถิติ
	ดี	ไม่ดี		
น้อยกว่า 25	27 (69.23)	12 (30.77)	39 (100)	ค่าความเท่ากับ 10 ตารางที่ 0.1-2 และ $\chi^2 = .05$ เท่ากับ 5.99147
25-50	93 (78.81)	25 (21.19)	118 (100)	
สูงกว่า 50	50 (94.33)	3 (5.67)	53 (100)	
รวม	170	40	210	

/ตารางที่ 2.-

ตารางที่ 2 การศึกษากับทัศนคติ

การศึกษา	ทัศนคติ		รวม	ค่าสถิติ
	จำนวนราษฎร(ราย) / อัตราร้อย	ไม่ดี		
ไม่รูหนังสือ	10 (37.04)	17 (62.96)	27 (100)	จำนวนเท่ากับ 38.75 ตารางที่ 1 $\chi^2 = 1$ และ $F = 0.05$ เท่ากับ 3.84146
อ่านออกเขียนได้	160 (87.43)	23 (12.57)	183 (100)	
รวม	170	40	210	

ตารางที่ 3 จำนวนอาชีพกับทัศนคติ

อาชีพ	ทัศนคติ		รวม	ค่าสถิติ
	จำนวนราษฎร(ราย) / อัตราร้อย	ไม่ดี		
อาชีพเคี้ยว	77 (77.00)	23 (23.00)	100 (100)	จำนวนเท่ากับ 1.92 ตารางที่ 1 $\chi^2 = 1$ และ $F = 0.05$ เท่ากับ 3.84146
2อาชีพขึ้นไป	93 (84.55)	17 (15.45)	110 (100)	
รวม	170	40	210	

ตารางที่ 4 ระดับรายได้กับทัศนคติ

ระดับรายได้ (บาท/ปี)	ทัศนคติ		รวม	ค่าสถิติ
	จำนวนราษฎร(ราย) / อัตราร้อย	ไม่ดี		
น้อยกว่า 10,000	45 (77.58)	13 (22.42)	58 (100)	จำนวนเท่ากับ 0.59 ตารางที่ 1 $\chi^2 = 2$ $F = 0.05$ เท่ากับ 5.99147
10,000-30,000	100 (81.96)	22 (18.04)	122 (100)	
มากกว่า 30,000	25 (83.33)	5 (16.67)	30 (100)	
รวม	170	40	210	

จาก ... / รong สูงมาสูงกว่า 50 ปี
ตารางที่ 1. ราษฎรส่วนใหญ่มีอายุ 25-50 ปี และน้อยกว่า 25 ปี โดยราษฎรที่มีอายุ
สูงกว่าจะมีทัศนคติที่ดีกว่าราษฎรที่มีอายุน้อยกว่า

ตารางที่ 2. ราษฎรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับอ่านออกเขียนได้ โดยราษฎรที่สามารถ
อ่านออกเขียนได้ มีทัศนคติที่ดีกว่าราษฎรที่ไม่รู้หนังสือ

ตารางที่ 3. ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ 2 อาชีพขึ้นไป โดยราษฎรที่ประกอบอาชีพ
2 อาชีพขึ้นไปมีทัศนคติที่ดีกว่าราษฎรที่ประกอบอาชีพเพียง 1 อาชีพ

ตารางที่ 4. ราษฎรส่วนใหญ่มีรายได้ 10,000 - 30,000 บาท/ปี รองลงมาน้อยกว่า
10,000 บาท/ปี และมากกว่า 30,000 บาท/ปี โดยราษฎรที่มีรายได้สูงกว่า มีทัศนคติที่ดีกว่าราษฎร
ที่มีรายได้น้อยกว่า

สรุป ทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ แบบ ไคสแควร์ (Chi-Square test)

1. ช่วงอายุ การศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติจริง
2. จำนวนอาชีพ ระดับรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรได้รู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดทำโครงการอย่างทั่วถึง
เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของโครงการต่อไป

2. กรมป่าไม้ควรมีการชี้แจงให้ราษฎรเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิครอบครองพื้นที่ในเขต
ป่าสงวนแห่งชาติ ว่าเป็นพื้นที่ของรัฐในการปลูกฟื้นฟูป่าและอนุญาตให้ราษฎรเข้าไปปลูกพืชควมในสวนป่า
ได้ มีใจเป็นพื้นที่ของราษฎรผู้ใดโดยเฉพาะ เพื่อแก้ไขปัญหาคความเกรงกลัวต่ออำนาจ และความขัดแย้ง
กันของราษฎร โดยเฉพาะราษฎรที่ไม่กล้าเข้าไปปลูกพืชควมในสวนป่า ด้วยความเข้าใจผิดว่าเป็นพื้นที่
ของผู้อื่น หรืออาจมีนโยบายให้ราษฎรซึ่งครอบครองพื้นที่บริเวณนั้นมาแต่เดิมปลูกพืชควมกับไม้ป่าได้ ทั้ง
นั้นนโยบายต่าง ๆ ควรจะชัดเจนและสร้างความเข้าใจให้กับราษฎร

3. ควรมีการวางแผนกำหนดระยะห่างระหว่างแถวของไม้ป่าให้มีความเหมาะสมกับ
การปลูกพืชเกษตรแทรกระหว่างแถว โดยที่ไม้ป่าเมื่อเจริญเติบโตขึ้นจะได้ไม้แยะอาหารและบังแสงแดด
พืชเกษตรจนเกินไป ตลอดจนชนิดของไม้ป่าว่าชนิดใดที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชควมได้ โดยไม่แย่ง
กันบังแสงแดด เพราะชนิดพืชเกษตรที่ปลูก ควมในแปลงสาธิตบางชนิดยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ทั้งนี้
เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับราษฎร

4. สำหรับพื้นที่ที่จะดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตเกษตร-ป่าไม้ เพิ่มขึ้นอีก ในระยะเวลาต่อไป ควรจะเลือกบริเวณที่เหมาะสมโดยอยู่ใกล้กับที่อยู่อาศัยของราษฎรพบเห็นได้ง่ายหรืออยู่ในบริเวณที่ราษฎรจำเป็นต้องเดินผ่านเป็นประจำอยู่แล้ว เพราะเท่าที่กรมป่าไม้ ได้ดำเนินการมา ที่ตั้งของแปลงสาธิตมักจะมีอยู่ในบริเวณศูนย์/โครงการ ราษฎรบางส่วนซึ่งมีได้เป็นแรงงานรับจ้างในสวนป่า หรือราษฎรซึ่งมีได้มีธุรกิจทางศูนย์ฯ ย่อมมีโอกาสเห็นได้บ่อยมาก ซึ่งจะทำให้โครงการแพร่หลายออกไป เป็นที่รู้จักของราษฎรได้อย่างล้าช้า

5. ควรหาทางเพิ่มรายได้ให้กับราษฎรทางอ้อม ด้วยการสนับสนุนให้ราษฎรกู้เงินจาก ธกส. แทนที่จะกู้จากพ่อค้าซึ่งเสียดอกเบี้ยสูง ซึ่งเมื่อราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีมาตรฐานการครองชีพดีขึ้นแล้ว ก็จะลดการฉวยป่าเพื่อทำไร่ อันเป็นการขยายพื้นที่ทำกินไปได้บ้าง

6. ช่วงอายุและการศึกษาของราษฎรมีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติโดยที่ราษฎรที่มีอายุสูงกว่าจะมีทัศนคติที่ดีกว่าราษฎรที่มีอายุน้อยกว่า ราษฎรที่มีความรู้สามารถอ่านออกเขียนได้ มีทัศนคติที่ดีกว่า ราษฎรที่ไม่รู้หนังสือ ดังนั้น นโยบายการส่งเสริมการศึกษาของรัฐจึงมีส่วนสำคัญในการที่จะทำให้ราษฎรยอมรับและเข้าใจในวิธีการใหม่ ๆ ที่นำมาปฏิบัติมากยิ่งขึ้น.

เอกสารอ้างอิง

1. คร.พิทยา เพชฌฆาต " บทบาทของระบบวนเกษตรต่อการป้องกันและการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้" เอกสารทางวิชาการประชุมกรมป่าไม้ ประจำปี 2526 ฝ่ายวนวัฒนวิจัย กองบำรุง กรมป่าไม้
2. สุชาติ ประสิทธิ์วิไลสินธุ์ ธีรัชชัย ลัดดาวัลย์ รอคมนิ " อาหารชุมชน พิสิฐ ศุภชัยพงศ์ ไพฑูริย์ ภักดิ์ " " ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ " (Social Science Resgarch Method) 2526
3. รศ.จสิทธิ์ โกลากุล " การวิเคราะห์ข้อมูลแบบแจงนับ" เอกสารการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับสถิติเพื่อการวิจัย ระหว่างวันที่ 19-23 มีนาคม 2527 ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผศ.กำพล พัวพาณิชย์ " เศรษฐสถิติเบื้องต้น (เล่ม 1)"ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. บุญส่ง สรรพศรี 2525 การดำเนินการเกี่ยวกับป่าสงวนแห่งชาติ เอกสารโรเนียว
6. สุรพล เจริญรักษ์ , คุณนิย ขวัญใจพานิช , ภาวนา ชุมภู ทิศนคติ ของราษฎรต่อโครงการจัดทำแปลงสาธิตการ พัฒนาป่าไม้ โดยระบบเกษตร-ป่าไม้ 2527 ฝ่ายสำรวจและวางแผน กองจัดการที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ กรมป่าไม้